PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

NOVEMBER 2008

ČÍSLO 11

ROČNÍK 6

CENA 8 Sk / 0,27 €

„Kto verí vo Mňa, aj keby zomrel, bude žiť“ (Jn 11, 25)

Je čas, kedy možno viac ako inokedy, navštevujeme cintoríny. A už ich samotná jesenná, sviečkami rozžiarená atmosféra vytvára akýsi clivý pocit v našej duši.

Ako smutne sa robí na srdci, keď zastaneme nad hrobom nášho blízkeho. Keď zastaneme nad hrobom milovaného manžela, manželky a pred zrakom sa nám začnú vynárať všetky tie krásne, ale aj ťažké chvíle spoločne prežitého života. Keď zastaneme nad hrobom rodiča, otca, matky, ktorí nám dali život., ktorí nás neraz v biede, v trápení vychovali. Ako ťažko sa zrazu spraví na srdci, keď sa rodič skláňa nad hrobom svojho dieťaťa, ktorý mal skôr na večnosť vyprevadiť jeho, svojho rodiča ...

Ale aj v tomto čase sa k nám obracia Cirkev ako milujúca matka a volá nás do chrámu, aby nás potešila. Spolu so svätým apoštolom Pavlom nám hovorí: ***„Nechcem, bratia, aby ste nevedeli ako je to zo zosnulými...“ (Sol 5, 13).*** *Volá nás do chrámu, k Bohu, v Ktorom niet mŕtvych, lebo všetkým nám skrze Christa bol darovaný večný život. Christovo vzkriesenie nám zvestuje pravdu, že smrť nemá posledné slovo, ale naopak, že sme všetci pozvaní povstať a žiť. A preto aj nám hovorí spomínať našich zosnulých, nie v temných farbách smútku a žiaľu, ale vo svetlých, radostných farbách Christovho zmŕtvychvstania.*

Smrť nad nami nemá žiadnej moci, preto nie sme odsúdení k smútku a beznádeji. Preto neoslavujeme pohanský, démonský Helloween, sviatok temna, strachu a smrti., ani nezotrvávame v starozákonnej viere v záhrobný šeol, miesto bez Boha, kde prebývajú mŕtvi, lebo Hospodin Isus Christos ho Svojou smrťou a zmŕtvychvstaním premohol. Ale vo viere, v ***RADOSTNEJ ZVESTI EVANJELIA – Zvesti o tom, že Boh nie je Bohom mŕtvych, ale je Bohom živých. Že prišiel na tento svet, aby každý, kto verí v Neho, mal život večný a Svojou smrťou premohol moc smrti, a tým, čo sú v hroboch daroval večný život,*** *v tejto viere prichádzame do chrámu, aby sme si pripomenuli všetkých tých od vekov zosnulých, našich rodičov, bratov, všetkých vo viere v Christovo spasenie zosnulých kresťanov.*

Cirkev nás volá do chrámu, aby sme tu vytvorili spoločenstvo Cirkvi zemskej i nebeskej a priniesli modlitbu jeden za druhého. My za tých, ktorí nás už predišli na večnosť, aby im Milostivý Hospodin odpustil všetky hriechy a udelil im večný pokoj vo Svojom Kráľovstve, a oni, ktorí už okúsili slávu Christovho zmŕtvychvstania – svetlej Paschy Christovej za nás, aby sa Hospodin aj nad nami zmiloval, keď sa naplní náš čas a prijal nás do Svojich nebeských príbytkov.

Nech zapálená svieca nad mohylou v tomto čase, kedy si spomíname na našich zosnulých, kedy sa možno viac zamýšľame nad tajomstvom života a smrti, nie je symbolom nostalgie a smútku, ale symbolom nádeje a večného života.

jerej Dušan N. Tomko

K sviatku Vovedenija Presvätej Bohorodičky do chrámu

V mesiaci november slávime spolu so Sv. Cirkvou sviatok Vovedenija Presvätej Bohorodičky do chrámu.

Všetci poznáme udalosť, ku ktorej sa sviatok Vovedenija Bohorodičky do chrámu viaže., keď staručkí rodičia, sv. spravodliví Joakim a Anna, priviedli trojročné dievčatko – Prečistú Devu Máriu do Jeruzalemského chrámu, aby vyplnili svoj sľub, ktorý dali Bohu, že ak im požehná dieťa v ich hlbokej starobe, zasvätia ho službe Bohu.

Táto udalosť však nebola iba vyplnením sľubu, ktorý dali Jaoakim a Anna Bohu, ale vtedy Boh vyplnil Svoj prísľub, ktorý dal padlému ľudstvu v raji, lebo prišla nádej na záchranu, na nový život. V tropáre sviatku spievame: **„Dnes je predobrazom Božej láskavosti a zvestovaním ľudského spasenia, v Božom chráme sa zjavuje Deva a všetkým nám zvestuje Christa“.**

Hospodin Boh si privádza Devu Máriu do chrámu, do Svojej blízkosti, aby Ju od malička pripravoval na najvýznamnejšiu udalosť Jej života – na to, že sa stane Matkou Jeho Jednorodeného Syna Hospodina Isusa Christa., aby Ju od mala pripravoval na vyrieknutie slov, tak závažných pre našu spásu: **„Nech sa mi stane podľa Tvojho slova!“** Od toho okamihu bol život Prečistej Devy Márie neustálym vypĺňaním týchto slov – **Hľa, služobnica Hospodinova., Nech sa mi stane podľa Tvojho slova!** A v plnení Božej vôle prebiehal celý Jej pozemský život. Prijíma potupenie, mučenie a smrť Svojho Syna, lebo tak to chcel Boh. Nikdy nehľadala Svoju vôľu, ale vôľu Božiu.

Aj my sa denne modlíme v modlitbe Otčenáš „da budet voľa Tvoja – nech bude vôľa Tvoja“, ale ako ťažko prijímame Božiu vôľu vo svojom živote. **Ľahko sa slúži Hospodinovi, keď všetko ide podľa našich predstáv, plánov. Ale naša skutočná láska, vernosť Bohu, sa ukáže až vtedy, keď sa to „naše“ križuje s Božími plánmi.** Spravodlivý Jób sa nestal veľký tým, že mu Hospodin Boh žehnal, ale tým, že z Božích rúk vedel prijať stratu aj utrpenie, tak isto ako vedel prijať Božie blahoslovenije. Presvätá Božia Matka je nám veľkým príkladom, Ktorú máme nasledovať vo všetkom a učiť sa plniť Božiu vôľu. Tak ako Ona, aj my, vtedy oslávime Hospoda Boha svojím životom, keď dokážeme z Božích rúk prijať a ďakovať Mu nielen za to príjemné, ale aj nepríjemné a bolestné.

Každý bohorodičný sviatok nás vedie k tomu, aby sme sa zastavili a zamysleli nad tým, čo znamená v našom živote to, že máme v nebesiach milujúcu Matku, Presvätú Devu Máriu? **Aké miesto má Božia Matka v našom osobnom živote?**

Náš každodenný život svedčí o Márii, Matke Isusovej, Ktorá pod krížom zobrala na seba úlohu NAŠEJ MATKY, keď umierajúci Hospodin vyriekol slová: „Hľa, syn Tvoj!“ Vtedy sa stala našou miljúcou Matkou, Ktorej záleží na našom dobre, na našej záchrane.

STALO SA TO V JEDNEJ DEDINE NA ZEMPLÍNE. On bol mladý, šikovný. Jeho rodičia boli materiálne zabezpečení a tak syna poslali do škôl. Prišli nástrahy mesta., on rád čítal, všetko čo mu prišlo pod ruky a jeho vierou to poriadne zakývalo. Zrazu už Boha netreboval. Život plynul. Našiel si dievča, s ktorým si plánoval budúcnosť. Prišla však vojna, musel odísť na front, dokonca skončil v sovietskom zajatí. Ťazko ranený, s nalomeným zdravím, sa po vojne vrátil domov. Vtedy prišla ďalšia rana života. Dozvedel sa, že jeho milovaná zomrela pri nešťastnej nehode. Úplne sa uzavrel do seba, zanevrel na svet, na Boha, na Cirkev, rodinu, všetkých ... ktorí ho podľa neho sklamali. Stal sa takým čudákom.

Roky plynuli. Prišla staroba. Jeho tvár už bola poznačená mnohými skúškami života., samota, pridal sa alkohol. Keď mu blízki dohovárali, aby si usporiadal život, že sa treba zmieriť s Bohom, to ho akurát hnalo k zlosti a nadávkam. O kňazovi nechcel ani počuť a sväté veci častoval tým najhorším, čo vedel. Až jedného dňa, hneď zrána, sa nečakane objavil u svojich príbuzných. Jeho divný pohľad prezrádzal, že nie je v poriadku. Nič nepovedal, na nič nereagoval, iba zastal pred ikonou Bohorodičky, ktorá visela na stene, zdvihol ruky a zvolal: „Matka Božia, nedaj mi zahynúť!“, a hneď vybehol z domu. O pár minút sa na ulici strhol chaos, ktorý vysvetlil jeho čudné správanie. – Skočil do studne a chcel si zobrať život. Ale sláva Bohu, začula ho suseda, ktorá zavolala pomoc a vytiahli ho. Keď sa prebral, jeho slová boli: **„Matko Božia, ďakujem Ti, že si mi nedala zahubiť dušu!“**

Po tejto udalosti sa život tohoto starého človeka úplne zmenil. Stal sa novým človekom. Vyspovedal sa, začal chodiť do chrámu. Po tejto udalosti už nežil dlho. Jedného dňa, keď rozprával na dvore so susedmi, prišlo mu zle. Rýchlo bežali po doktora. Posadili ho pod strom, ... ale on sa už iba usmial a vydýchol. Jeho posledné slová boli: „Teraz som už doma!“

Tento príbeh, ktorý sa možno aj teraz odohráva, možno niekde blízko nás, svedčí o tom, ako Bohorodička Mária, ako Milujúca Matka, vstupuje do života človeka, aby ho zachránila z nešťastia telesného, ale hlavne, nešťastia večného.

Obracajme sa k Nej v modlitbách, prosme Ju o pomoc a Ona, Matka Večného Milosrdenstva, nám príde s pomocou a naučí nás ako sa stať dôstojným chrámom Živého Boha, v ktorom bude prebývať Hospodin a vylievať prehojnú Svoju blahodať. Naučí nás načúvať Jeho slovám, túžiť byť v Božej blízkosti a plniť Jeho vôľu, aby sme raz, až budeme stáť pred Božím trónom, mohli začuť slová: **„Dobrý sluha, vojdi do radosti svojho pána“, ... „lebo si si vybral lepší diel, ktorý sa ti neodníme“.**

jerej Dušan N. Tomko

Svätí mučeníci, divotvorcovia a nezištní
Kozma a Damián

Svätí Kozma a Damián boli bratia a pochádzali z Ríma (3. stor.).

Obidvaja boli lekármi. Vychovávaní rodičmi – kresťanmi, viedli zbožný asketický život, za čo boli Bohom obdarení darom uzdravovania rôznych chorôb. Svojím dobrým a nezištným vzťahom k ľuďom, spojeným s výnimočným milosrdenstvom, títo bratia mnohých priviedli ku Christovi. Svätci vždy hovorili ľuďom: „Nie svojou mocou uzdravujeme choroby, ale mocou Christa, pravého Boha. Verte v Neho a budete uzdravení“. Svätí Kozma a Damián dostali prívlastok „nezištní lekári“ kvôli tomu, že liečili ľudí bez očakávania akejkoľvek odmeny.

Skutočná služba blížnemu a cnostný život bratov mnohých priviedli k Cirkvi, čo si všimli aj vtedajší predstavitelia Rímskej ríše. Poslali k nim vojakov, aby ich uväznili. Keďže nenašli bratov, uväznili iných kresťanov. Keď sa o tom svätí Kozma a Damián dozvedeli, sami sa odovzdali do rúk rímskych vojakov a poprosili ich, aby prepustili kresťanov, ktorí boli uväznení namiesto nich.

Uväznili ich v Ríme a neskôr predviedli pred cisára. Svätí bratia otvorene vyznávali pred cisárom a súdom vieru v Christa, Ktorý prišiel na zem, aby zachránil ľudstvo a vykúpil hriechy sveta. Rozhodne odmietli priniesť obeť pohanským bohom. Povedali: „Nikomu sme neublížili. Nevykonávame mágiu ani čarodejníctvo, z ktorého nás obviňujete. My uzdravujeme choroby silou Pána a Spasiteľa nášho Isusa Christa. Neberieme za to žiadnu odmenu preto, lebo Pán odkázal svojím učeníkom: ...zdarma ste prijali, zdarma dávajte (Mt 10,8)“. Cisár však stále trval na svojom. Bratia sa neustále modlili k Bohu. Po určitom čase cisára Karina postihla vážna choroba, čo viedlo bratov k vrúcnej modlitbe a prosbe o uzdravenie.

Na príhovor svätých Boh uzdravil cisára, ktorý uveril v pravého Boha a prepustil ich na slobodu. Tak sa opäť mohli venovať svojmu poslaniu – uzdravovaniu chorých. Ľudia, ktorí boli svedkami tohto zázraku, takisto uverili v Trojjediného Boha a vyznali: „Toto je skutočný Boh a niet iných bohov okrem Neho!“

Čo nedokázala urobiť nenávisť pohanov ani krutosť rímskej moci, to urobila ľudská závisť. Starší lekár, u ktorého sa svojho času svätí bratia učili, im začal závidieť. To ho doviedlo k tomu, že vylákal bratov do hôr pod zámienkou zberu liečivých bylín. Tam ich zabil a ich telá hodil do rieky. Takto mučenícky ukončili nezištní lekári - svätí bratia Kozma a Damián, svoju pozemskú púť, ktorú zasvätili kresťanskej službe blížnym.

Aj v súčasnosti získavajú po modlitbách k svätým nezištným bratom od Boha uzdravenie všetci, ktorí s vierou prosia o pomoc. Svätá Pravoslávna cirkev si pripomína ich pamiatku 1. júla.

Pripravil: o. Vasyľ Kuzmyk

Aktuality z Pravoslávneho Sveta

Celopravoslávne stretnutie najvyšších predstaviteľov miestnych pravoslávnych cirkví

V dňoch 10. až 12. októbra 2008 sa vo Fanare, v sídle konštantínopolského patriarchu, zišli pravoslávni patriarchovia a najvyšší predstavitelia Pravoslávnej cirkvi z celého sveta. Pri spoločnej archijerejskej liturgii oslovili v posolstve pravoslávnych veriacich a všetkých ľudí dobrej vôle. Zvlášť sa v posolstve zamerali na problematiku súčasnej finančnej krízy vo svete a na problematiku spojenú s ekológiou a bioetikou.

„Priepasť medzi bohatými a chudobnými sa dramaticky rozoviera následkom ekonomickej krízy, ktorá je výsledkom zvrátenej ekonomickej činnosti, zbavenej ľudského rozmeru a neslúžiacej skutočným potrebám ľudstva. Honba finančníkov za vidinou zisku nadobúda často maniakálny charakter. Životaschopná je iba taká ekonomika, ktorá spája efektivitu so spravodlivosťou a spoločenskou solidaritou“. (Z posolstva predstaviteľov pravoslávnych cirkví, Fanar 12/10/2008)

V texte nechýbala ani reakcia na vojnový konflikt medzi Gruzínskom a Ruskom, pri ktorom sa obidvaja patriarchovia, gruzínsky Ilja i ruský Alexij, významne zaslúžili o ukončenie s ním spojeného krviprelievania.

Toto posolstvo za našu autokefálnu Pravoslávnu cirkev v Českých krajinách a na Slovensku podpísal jej najvyšší predstaviteľ metropolita Kryštof, ktorý sa zasadnutia zúčastnil v doprovode nášho michalovského vladyku Juraja, prešovského arcibiskupa Jána a dekana Pravoslávnej Bohosloveckej Fakulty v Prešove prot. Jána Zozuľaka.

Patriarcha Bartolomej a hlavný rabín Cohen vystúpili na Synode vo Vatikáne

Počas sobotňajších večerných bohoslužieb sa Konštantínopolský patriarcha Bartolomej modlil spolu s rímskym pápežom Benediktom XVI. v Sixtínskej kaplnke vo Vatikáne.

Patriarcha na pozvanie pápeža vystúpil aj na Synode biskupov Rímsko-katolíckej cirkvi, ktorá sa v tom čase práve konala vo Vatikáne.

Konštantínopolský patriarcha sa tak stal prvým pravoslávnym patriarchom v histórii, ktorý bol pozvaný na zasadanie Synody Katolíckeho episkopátu. Ako sám vyhlásil, tento samotný fakt „je znamením pôsobenia Svätého Ducha, ktorý vedie naše Cirkvi k bližším a hlbším vzájomným vzťahom“.

Benedikt XVI. poďakoval svojmu hosťovi za spoločnú modlitbu a nazval ju „radostnou, srdečnou a hlbokou snahou o jednotu“.

Synody katolíckeho episkopátu vo Vatikáne sa tiež prvýkrát v histórii zúčastnil predstaviteľ judaizmu – hlavný rabín Haify Šear Jašuv Cohen, podpredseda komisie pre vzťahy Izraela a Vatikánu.

Rabín Cohen pripomenul pred biskupmi tragédiu holokaustu, ale upozornil aj na problémy súčasnosti.

Biskupom povedal, že ak náboženskí lídri zlyhali počas holokaustu, nesmia svoju chybu zopakovať a musia urobiť všetko pre odsúdenie nebezpečných výrokov. Tiež vyzval pápežskú kúriu, aby zvážila kanonizáciu kontroverzného pápeža Pia XII..Na margo toho, rabín Cohen vyhlásil, že keby bol vedel, že bude v Ríme v čase, keď si Vatikán pripomína výročie smrti pápeža Pia XII., svoju účasť by zvážil.

Pozvanie rabína na synodu je prejavom vatikánskej politiky, ktorá sa snaží o dialóg s ostatnými náboženstvami. Vatikán v blízkom čase takisto chystá konferenciu s moslimskými klerikmi.

Srbský patriarcha Pavel sa vzdáva katedry

Posvätná Synoda Srbskej Pravoslávnej Cirkvi vzala na vedomie prosbu Jeho Svätosti Patriarchu Srbského Pavla, ktorý sa odvolávajúc na Ústavu Srbskej Pravoslávnej Cirkvi rozhodol kvôli svojmu vysokému veku a zdravotným problémom rezignovať z funkcie srbského patriarchu – hlavy Srbskej Pravoslávnej Cirkvi.

Posvätná Synoda požiadavku 94-ročného patriarchu Pavla, ktorý je na patriaršom stolci od decembra 1990, predloží na najbližšom zasadaní Soboru Biskupov Srbskej Cirkvi, ktoré sa uskutoční 11. novembra 2008, na ktorom by malo zanieť konečné rozhodnutie.

V prípade potvrdenia odstúpenia patriarchu Pavla, Sobor vyberie nového patriarchu, v poradí už 45-eho na katedre sv. Sávu.

zdroj: patriarchia.ru., cerkiew.pl.

Záhadné udalosti každodenného života

Človek vtedy hreší, keď nemá čo robiť, keď nemá nič na práci. Keď pracuje, nemá čas ani pomyslieť na hriech, nie to ešte aj robiť hriech. Preto by si mal veriaci vždy hľadať nejakú užitočnú robotu, aby sme nepadali do hriechu.

V rokoch 1968 a 1969 sa na našich farnostiach a filiálnych obciach udialo veľa nepekných a nekresťanských udalostí, za ktoré sa dnes už mnohí aj hanbia a ľutujú. Aj toto je dobré znamenie, ale predsa ešte zostali aj takí, čo nespoznali svoju chybu.

Je potrebné si tieto udalosti pripomenúť a zapamätať, aby sme sa ich viac nedopúšťali a nedovolili, aby ich konali iní. Je pravda aj to, že zlý duch si vždy nájde spôsob ako veriaceho kresťana pokúšať a zvádzať. V spomínanom období na mnohých miestach, až na pár výnimiek, sme sa my, pravoslávni veriaci, na našich farnostiach ocitli v situácii, že sme nemali, kde slúžiť bohoslužby a tak sme slúžili na rôznych miestach, ktoré sme narýchlo pripravili tak, aby sme mohli slúžiť bohoslužby, napr. v domoch na asanovanie, v garážiach, hasičských zbrojniciach, bývalých krčmách, kultúrnych domoch. Ale aj tieto miesta mnohým vadili, lebo nechceli, aby pravoslávna Cirkev slúžila niekde svoje bohoslužby.

Na jednej našej farnosti, keď duchovný slúžil bohoslužby na fare, jedna nepravoslávna veriaca chodila kopať do dverí počas bohoslužieb. Dokonca sa opovážila trhať bohoslužobné rúcho na pravoslávnom duchovnom, vykrikovala a v zlosti mu priala smrť, aby uhorel, že je ho treba poliať naftou a zapáliť. Mnohí si v tom čase veľa dovoľovali voči pravoslávnym duchovným, aj voči veriacim. Potom sa to skutočne aj stalo. Je nám ľúto, ale syn dotyčnej skutočne pohorel. Žije, ale je poznačený popáleninami na celý život.

Za starých čias, čítame to v dejinách sv. Cirkvi, keď prenasledovali kresťanov, vždy a za všetko boli vinní kresťania. Cisár Nero, ktorý veľmi prenasledoval kresťanov, dokonca dal zapáliť mesto Rím a obvinil z toho kresťanov. Podobne bolo aj u nás na Slovensku v r. 1968. Za všetko zlé boli vínni len a len pravoslávni veriaci.

Jeden veriaci mi hovoril, že aj on bol pri deložovaní pravoslávneho duchovného v ich farnosti zbitý tak, že skončil v nemocnici. Ešte ani tam nemal pokoja. Bol tam jeden nesympatický ošetrovateľ, ktorý aj tam brojil proti pravoslávnej Cirkvi a veriacim. Poznáme taký prípad, že pravoslávny duchovný so svojimi veriacimi sa za jedného človeka nie raz modlili za jeho uzdravenie a on namiesto toho, aby bol povďačný, že sa mu dostalo uzdravenia od Boha, chcel ublížiť pravoslávnemu duchovnému. Vo svojej „horlivosti“ vykrikoval pred verejnosťou, že kňaza treba obesiť a tak ďalej... To je ďaleko od ľudského správania a nie to ešte od kresťanského. To sa stalo v pondelok. O týždeň, práve bola nedeľa, dotyčný vyskočil z okna nemocnice a zomrel.

Ublížiť sa dá všelijako, nielen na tele, ale aj na duši, materiálne aj duchovne. Ublížiť môžeme našou rukou, našim jazykom, ale aj falošným svedectvom. Ľudská zloba vie byť v spolupráci so zlým duchom veľmi vynaliezavá a vie škodiť svojmu blížnemu rôznym spôsobom. Lenže toto všetko sa potom vracia naspäť k tomu, kto to vysiela, kto to želá a praje svojmu blížnemu. Aj v tom je tá záhada, ktorú neraz nevieme dobre pochopiť a porozumieť jej.

Sväté Písmo hovorí slovami Isusa Christa, aby sme štedro dávali, lebo akou mierou meriame, takou mierou sa dostane aj nám. „Ale milujte svojich nepriateľov, - hovorí Hospodin, - dobro robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho. Lebo On je dobrý aj k nevďačným a zlým. Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám, mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám“ (Lk 6, 35 – 38).

Ak zlé meriame iným, zlé sa nameria aj nám. Ak budeme merať iným dobro, dobro sa nameria aj nám. Tak merajme len a len dobro našim blížnym. Zlo z ďaleka obchádzajme a nikomu ho neprajme, ani našim najväčším nepriateľom, tak potom zlo nepostihne ani nás. Túto filozofiu môže pochopiť každý.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Zázrak sv. archanjela Michala

Stalo sa to v 11. stor. na Sv. Hore Athos. Istý bohatý človek menom Dochiar zatúžil zapáčiť sa Bohu, oddať Mu svoj život a stať sa mníchom. Vybral sa teda na Sv. Horu, zobral so sebou veľké množstvo zlata s tým, že ponavštevuje tamojšie monastiere a nájde si miesto, kde sa usadí.

Cestou zo Solúna na Sv. Horu obišiel mnohé svätyne a rozdal veľa milodarov. Šiel po pobreží, až narazil na veľmi pekný kraj, kde bol dostatok pitnej vody, bohaté rastlinstvo a miesto doposiaľ nebolo osídlené. Toto miesto sa mu veľmi zapáčilo a rozhodol sa, že sa tu usadí a zbuduje tu monastier.

Usilovne sa pustil do práce a svoj úmysel čoskoro dotiahol do konca. Najprv postavil prekrásnu cerkev zasvätenú sv. Nikolajovi čudotvorcovi a neskôr monastier, ktorý obohnal kamenným múrom. V tomto monastieri aj sám prijal mníšstvo.

Pri výstavbe monastiera však minul všetko zlato, že nakoniec nemal ani na potrebné vybavenie chrámu. Vtedy tento človek, ktorý do toho času vďaka svojmu bohatstvu mohol mať všetko na čo si zmyslel, prišiel k Hospodinovi a všetku svoju nádej zložil v Neho. – „Ak chce Hospodin, aby bolo preslávené toto miesto, Sám sa postará o vybavenie cerkvi. Nech sa stane Jeho Svätá vôľa!“ – tak neraz hovoril.

Oproti Sv. Athoskej Hore leží ostrov Luh, na ktorom žili pastieri, ktorí tam pásli stáda. V odľahlej časti tohto ostrova stála na kamennom stĺpe socha bôžika, pod ktorou bol starogrécky nápis: „Každý, kto ma uderí po vrchu, nájde veľa zlata“. Mnohí tam chodili, chceli zistiť, či je to pravda a tak bili bôžika po hlave, ale nič nenašli.

No stalo sa, že istý mladý pastier tiež prišiel okúsiť šťastie: udrel bôžika po hlave, ale takisto sa nič nestalo. Vtedy mu napadlo, čo ak je zlato zakopané v zemi.

I začal kopať na mieste, kde dopadal tieň vrchu hlavy bôžika, ale takisto nič nenašiel. Nedalo mu to a tak prišiel ráno. Začal kopať z opačnej strany, kde dopadal tieň. A skutočne, tu našiel veľké množstvo zlata. Ale hneď sa začal aj trápiť: - „Čo urobím s toľkým zlatom? Keď o ňom niekomu poviem, zabijú ma“. Vtedy mu Hospodin Boh vnukol myšlienku, aby šiel na Sv. Horu do niektorého monastiera a igumenovi rozpovedal o nájdenom poklade. Tak aj urobil. Išiel do dediny na pobreží, najal si čln, ktorý ho previezol na Sv. Horu, a Boh vo Svojej prozreteľnosti ho priviedol do prístavu, k novopostavenému monastieru, ktorý niesol meno po jeho zakladateľovi - Dochiar. Mládenec šiel za igumenom monastiera a rozpovedal, čo sa mu stalo. Igumen pochopil, že Božia Premúdrosť priviedla mládenca k nemu; zavolal troch mníchov, rozpovedal im o všetkom, čo sa prihodilo a poslal ich s pastierom, aby priniesli zlato do monastiera.

Bratia s ním prišli až k stĺpu, kde bolo zlato zakopané., začali kopať a spod veľkého žarnova vytiahli veľký kotol plný zlata. A tu odveký nepriateľ ľudského rodu, ktorý nenávidí každé dobro – diabol, vnukol jednému z mníchov strašnú myšlienku. Ten povedal svojmu bratovi: „Brat môj, prečo by sme mali niesť zlato igumenovi?! Veď Boh ho poslal nám., za toto zlato sami postavíme monastier“. - „Ale ako a kde ukryjeme zlato?“, spýtal sa ho druhý brat. Urobili si plán – zlato zoberú a mladíka hodia do mora, aby nebolo žiadneho svedka. Povedali o tom tretiemu z bratov. Ale tento bohabojný mních ich začal prehovárať: „Bratia, nesmiete zahubiť dieťa spolu so svojou dušou, nesmiete urobiť niečo také kvôli mamonu“.

Hriech rodil ďalší hriech. Snažili sa ho prehovoriť na svoj plán, ale keď videli, že márne, v zlosti mu povedali: „Ak nebudeš s nami, tak zamordujeme aj teba“.

Keď mních videl, že neustúpia od svojho zámeru, zľakol sa, že skutočne zamordujú aj jeho, riekol im: „Keď ste sa tak rozhodli, robte, čo chcete. Ja sa vám zaprisahávam na Boha, že nikomu nič nepoviem a nechcem ani z vášho zlata“.

Naložili zlato aj žarnovný kameň, pod ktorým bolo zlato ukryté na loďku a spolu s mládencom sa vyplavili na more. Keď už boli na hlbine, vrhli sa na chlapca a zaviazali mu žarnov na krk. Pochopil, že ho chcú zahubiť, s plačom ich začal prosiť. Nehodní černoryzci (mnísi), ktorým túžba po bohatstve zatemnila myseľ a zatvrdila srdce, nemali žiaden strach pred Bohom, nedali sa obmäkčiť slzami ani prosbami chlapca, schytili ho a s kameňom na krku ho hodili do mora.

Ale Milosrdný Boh z vysoty nebies počul prosby nevinného chlapca, videl jeho slzy, i poslal ochrancu Adamovho rodu, sv. archanjela Michala, a ten z morského dna vytiahol chlapca a živého ho zaniesol do monastierského chrámu.

Keď ráno jeden z mníchov prichádzal do chrámu zvoniť na rannú bohoslužbu, našiel chlapca blízko prestola s uviazaným kameňom na krku. Rýchlo šiel a zavolal igumena monastiera. „Syn môj, čo sa ti stalo, ako si sa tu ocitol?“ - začal sa chlapca, z ktorého ešte tiekla morská voda vypytovať igumen. Keď sa chlapec trochu prebral, rozpovedal igumenovi všetko čo sa mu stalo. „Otče, tí zlí mnísi, ktorých si poslal so mnou, ma poviazali a hodili do mora. Ponáral som sa k morskému dnu a tu som uvidel dvoch mužov, ktorí žiarili ako slnko a rozprávali medzi sebou. Jeden hovoril druhému: - „Archanjel Michal! Zanes toto dieťa do monastiera Dochiar!“ – a potom už neviem, čo sa so mnou stalo“. Igumen počujúc chlapcovo rozprávanie oslávil Boha, Ktorý robí také veľké skutky. Zatvoril chrám, aby nikto nevedel, čo sa stalo a utreňu prikázal slúžiť v pritvore.

Ráno sa do monastiera vrátili aj nehodní mnísi – vrahovia, ktorí zatiaľ ukryli zlato na inom mieste. Keď ich igumen zazrel, vyšiel im oproti a pýta sa: „Včera ste odišli štyria, prečo sa vraciate iba traja? Kde je štvrtý?“

Jeden z nich mu s hnevom odpovedal: „Otče, ten chlapec oklamal teba i nás. Nič nenašiel, iba nás tam vymámil a potom sa stratil. Dlho sme ho hľadali, ale keď sme ho nemohli nájsť, vrátili sme sa“. Igumen iba povedal: „Nech sa stane Božia vôľa!“ – a šiel s nimi do monastiera. Priviedol ich do cerkvi, kde ležal chlapec, z ktorého šiat ešte stekala voda.

Keď vrahovia zbadali chlapca, ostali stáť ako skamenelí. Dlho nemohli vyriecť ani slova, no nakoniec, napriek svojej vôli, sa k svojmu zločinu priznali a priznali aj to, kde ukryli zlato. Vtedy igumen poslal iných verných mníchov, aby priniesli zlato do monastiera.

Zvesť o tejto zázračnej udalosti sa rýchlo rozniesla po celej Svätej Hore a mnísi zo všetkých monastierov sa schádzali, aby uvideli tento zázrak.

Monastierský chrám sv. Nikolaja premenovali na počesť sv. archanjela Michala, a sv. čudotvorcovi Nikolajovi postavili druhý chrám. Nehodných mníchov vyhnali z monastiera. Toho, ktorý s týmto strašným činom nesúhlasil, vyhlásili za nevinného, a zázračne zachránený mladík prijal mníšstvo a stal sa dobrým podvyžníkom.

Nájdené zlato poslúžilo k dôstojnému zariadeniu a vyzdobeniu chrámu, a kameň, ktorý mal mladík uviazaný na krku a s ktorým ho hodili do mora, vložili do múra v pritvore, aby svedčil každému, kto vstúpi do chrámu, o tomto veľkom zázraku.

Keď igumen Dochiar zosnul v Hospodinovi, na jeho miesto bol ustanovený práve mních, ktorý ešte ako chlapec bol zázračne zachránený od utopenia. A keď aj on prežil s Bohom svoj život, odišiel k Hospodinovi, a sám sv. archanjel Michal ho na svojich rukách priniesol pred Boží trón, tak ako ho kedysi zázračne preniesol z morského dna do chrámu k prestolu.

pripravil jerej Dušan N. Tomko

Posviacka nového pravoslávneho chrámu Narodenia Presvätej Bohorodičky v Hažíne

V nedeľu, 19. októbra 2008, bol posvätený novopostavený chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky v Hažíne. Jeho posvätenie vykonal Preosvietený vladyka Juraj, biskup michalovský, za asistencie 19-ich pravoslávnych duchovných, bohoslovcov, veriacich a dobrodincov.

Počas slávnostnej sv. liturgie biskup Juraj vysvätil aj nového diakona Michalovskej eparchie. Na posviacke sa zúčastnil aj duchovný gréckokatolíckej cirkvi zo Zalužíc, farárka reformovanej cirkvi z Lúčok a starostka obce Hažín Ing. Magdaléna Šimková, ktorá Preosvieteného vladyku Juraja hneď pri príchode privítala.

Počasie tejto slávnosti doprialo. Radovali sa nielen hažínski veriaci, ale radujeme sa spolu s nimi aj my všetci, celá Pravoslávna cirkev, že aj tu pravoslávni veriaci budú mať svoj dôstojný stánok Boží.

Obec Hažín sa nachádza v Užskej župe, v súčasnom Michalovskom okrese. V Hažínskom chotári sa nachádzajú pozostatky po slovanskom sídlisku z 9. – 10. stor., ako aj po osídlení v 11. – 13. stor., píše Ferdinand Uličný v knihe *Dejiny osídlenia Užskej župy, Prešov 1995, s. 76.* Uvádza, že prvá písomná zmienka o obci Hažín je z r. 1336 pri dedičných majetkoch michalovských šľachticov. Hažín vtedy tvorili sídliskové celky, možno aj samostatné dediny s osobitými názvami - Starý Hažín, Veľký Hažín a Malý Hažín.

Predpokladá sa, že pôvodný slovanský názov Gažín má v koreni Gaž a pridala sa starobylá koncovka *„ín – Hažín“.* Táto obec patrila k najstarším sídliskám v okolí, ktoré vznikli už pred 11. storočím. V 12. a 13. stor. obyvatelia Hažína, prípadne prisťahovalci, vybudovali nové sídlisko aj chrám. Vtedy sa najstaršia časť Hažína volala Starý Hažín a novovzniknuté časti okolo chrámu dostali názov *Kostolný Hažín* a časť bez chrámu *Nekostolný Hažín.* Nové časti boli rozsiahlejšie, preto ich pomenovali Veľký Hažín a starú časť Malý Hažín.

Nepoznáme komu bol chrám zasvätený, ani nemáme žiadne správy o ňom z obdobia 15. a 16. stor. *(Uličný, F.: Tamže s. 76 – 77)* Myslím si, však, že keby išlo o chrám latinskej, západnej cirkvi, zaiste by správy o ňom boli.

Aj do Hažína sa dostala reformá-cia a neskôr únia, ktoré tu narobili problémy, ktoré pretrvávajú až do dnešných dní. Na podstave šľachtickej zásady: „Čie je panstvo, toho je náboženstvo“, sa tu dostala z oblasti Šariša a južného Zemplína reformácia. Po r. 1584 je dokázané, že aj filiálky Hažín, Čečehov, Zalužice odvádzali platby maďarskému protestanskému kazateľovi do Michaloviec. Maďarskí či pomaďarčení šľachtici sa prikláňali viac ku kalvinizmu.

V 15. a 16. stor. sa písali ešte názvy Malý Hažín a Veľký Hažín, ale neskôr už len Hažín, aj keď obidve obce boli stredne veľkými dedinami. V 17. stor. oba Hažíny tvorili jednu obec.
V 18. stor. tu poddaných ubúdalo. Neskôr sa tu prisťahovali noví usadlíci, o ktorých je doklad z r. 1751 *(Uličný, R.: Tamže, s. 78),* ktorých automaticky považovali za uniatov – gréckokatolíkov.
V tom čase boli východní pravoslávni veriaci v Uhorsku považovaní a počítaní za uniatov. Len ojedinele a málo jednotlivcov v 18. stor. ich menuje, ak boli pravoslávnej viery ako *„greati non unitus“, „greschis nicht unirte“,* alebo *„görök nem egysult“*, lebo v Uhorsku sa úradne písalo v týchto troch jazykoch - latinsky, nemecky a maďarsky.

Vizitácia mukačevského biskupa v r. 1750 píše, že v Hažíne bol duchovným Vasil Ščavnický, vysvätený od biskupa Georgia Blažovského (1738 – 1742). Farnosť mala filiálne obce Malé a Veľké Zalužice, Lúčky a k spovedi tu bolo 366 veriacich. Bol tu drevený chrám, pokrytý šidlami, posvätený od užhorodského arcidekana Dripakoviča. Mal tri čaše, striebornú a dve cínové, troje bohoslužobné rúcha. Chrám bol udržiavaný a mal všetky bohoslužobné knihy. Chrám bol v patróciniu Voznesenia Hospoda nášho Isusa Christa. Mal dva zvony. Duchovný mal pozemky aj na Lučanskom chotári. Cintorín bol ohradený palankami (dreveným plotom). V tom čase tu bolo 37 myropomazaných veriacich z Hažína, Michaloviec, Zalužíc, Čečehova, Jastrabia, Vrbovca, Lúčok a Solnoku, sú tu menovite uvedení. *(Vasil Hadžega: Dodatki k istorii Rusinov i ruskich cerkvej v Užhorodskej župy. In: Naukovyj zbornik tovarišstva „Procvita“ 1924 roč. III., s. 177-179)*

Je zaujímavé, že tieto dokumenty si niektorí historici vôbec nevšímajú a tak nemôžu pravdivo opísať historický obraz obce. Podoba názvu obce Hažín sa ustálila v r. 1920. Ešte v 18. stor. sa uvádza názov obce ako Geszény. Začiatkom 18. stor. sa útekom poddaných Hažín vyľudnil a tak v r. 1715 mal Hažín obývaných 11 poddanských domácností, v r. 1828 to bolo 67 domov a 562 obyvateľov. Azda najviac, 676 obyvateľov, mal Hažín v r. 1910. V 19. stor. žilo v Hažíne 562 obyvateľov. V r. 1970 mal 559 obyvateľov. Ich počet raz klesal, raz narastal, na čo mali vplyv epidémie moru, cholery, ale aj vysťahovalectvo a vojny.

Szatmarské biskupstvo uvádza, že farnosť Veľké Zalužice vytvorená ako farnosť latinská v r. 1806 so siedmimi filiálkami mala 780 katolíkov, 1463 uniatov, 172 reformovaných a 53 židov *(Schematizmus Uhorska 1841, s. 923).* Mukačevské uniatské biskupstvo uvádza, že uniatská farnosť Hažín - Nagy Gezsény, ku ktorej prislúchali štyri filiálne obce, má spolu 1486 uniatov *(Schematizmus Uhorska 1841 s. 622).* Tu je dobré vidieť ako všade pred 150-imi rokmi prevládal východný obrad nad západným, latinským obradom. Toto nám vypovedá história a dnes túto históriu nemôžeme len tak prejsť.

Obyvatelia Hažína sa zaoberali predovšetkým roľníctvom, poľnohospodárstvom a chovom dobytka. Pôda však bola bahnitá a zalesnená, preto museli vynaložiť nemálo námahy a úsilia na to, aby ju zmenili na úrodnú. Nie všetka úroda patrila roľníkovi, pretože každú desiatu čiastku odovzdával cirkevnému vyberačovi a každú desiatu zemepánovi. Okrem toho musel ešte pracovať na pánskom a poskytovať rôzne služby zemepánovi. Takmer všetci poddaní museli platiť aj celokrajinskú daň kráľovi.

Aj táto obec patrí k tým, kde žijú veriaci rôzneho náboženstva. Žili a žijú tu pravoslávni, gréckokatolíci, rímskokatolíci, luteráni, kalvíni a židia. Aj tu o náboženstve rozhodovali zemepáni podľa hesla, koho je moc, toho je aj náboženstvo. Málo bolo takých, ktorí tolerovali vierovyznanie. Až reformy panovníka Jozefa II. viedli k náboženskej slobode, ľudia sa mohli slobodne rozhodnúť, v ktorej viere budú žiť a ktorú vyznávať. Tieto zmeny prispeli k tomu, že sa v Uhorsku vytvorilo nábožensky tolerantné prostredie, ktoré okrem iného poskytlo vhodné podmienky na hromadný príchod židovského obyvateľstva k nám. Tak sa aj do Hažína dostali začiatkom 19. stor. židia a žili tu pod ochrannými krídlami grófa Sztaraja. Ich hlavným zamestnaním bol obchod, krčmárstvo, podomový obchod a gazdovanie. Neskôr sa sťahovali do väčších centier so silnými komunitami. Z obce sa definitívne vytratili vysťahovalectvom a deportáciou počas druhej svetovej vojny.

Matriky sú tu od r. 1807. *(Matriky na Slovensku, Bratislava 1982, s. 414)* Od tej doby sú tu už uniatskí duchovní, počnúc Ladislavom Danielovičom. *(Schematizmus prešovský z r. 1948)* Všetky bohoslužobné knihy tu boli ešte v 70-tych rokoch minulého stor.. Zachoval sa *Apoštol, Ľvov 1639, typografia Michaila Sliosku,* dvojfarebná tlač, sú tu ilustrácie, chýba titulný list, kolofón a zadné listy. Je to vzácna kniha, ktorá je z obdobia spred užhorodskej únie. *Apoštol, Ľvov 1714, typografia Bratstva,* 243 listov s ilustráciami. *Triod kvetná, Kyjev 1724, typografia Pečerská Lavra,* tlač dvojfarebná, 510 listov. *Liturgikon, ili služebnik, Počajev 1765, typografia Lavry,* listy vypadávajú.

V obci podľa posledného sčítania ľudu v r. 2001 žije 104 pravoslávnych, 121 gréckokatolíkov, 150 rímskokatolíkov, 28 reformovaných a 6 evanjelikov. V minulosti tu bola pravoslávna farnosť – *parochia antiqua,* pôsobili tu duchovní, ktorých mená poznáme: Simeon ?, Daniel Kosť ?, Ján Radvanský 1701, Vasil Ščavnický 1749 a od r. 1950 tu zase pôsobili títo pravoslávni duchovní: Andrej Tóth (1925-1958), ktorý v r. 1950 prešiel s celou farnosťou do Pravoslávnej cirkvi, bola to najlepšie konsolidovaná farnosť v Michalovskej eparchie, sám sa stal aj misijným predsedom pri Michalovskom biskupstve., Ján Choma, ktorý tu postavil novú farskú budovu., Juraj Koco, Svätoslav Holonič, Mikuláš Sedlický, ktorý tu postavil nový pravoslávny chrám. Títo pravoslávni duchovní tu po sebe zanechali veľký kus misijnej práce, lebo dodnes tu sú pravoslávni veriaci, ktorí si dokonca postavili nový chrám, ktorý začali stavať spolu s duchovným prot. Mikulášom Sedlickým v jubilejnom r. 2000. V súčasnosti tu pôsobí pravoslávny duchovný Vasyl Kuzmyk.

Zaujímavé je porovnať minulosť so súčasnosťou. Keď sa dnes pozeráme do Schematizmu Uhorska *(z roku 1841, s. 923 – 926)* na susedné farnosti Hažína, ktoré patria latinskej cirkvi, zistíme, že na každej farnosti bolo oveľa viac veriacich východnej cirkvi, s východným slovanským obradom ako veriacich západnej, latinskej cirkvi. Dnes, ako aj všade inde na Slovensku, je opačná situácia. Všade je vo väčšine západná latinská cirkev, so západným obradom. Jezuiti, františkáni, dominikáni a iné rehole západnej cirkvi, rekatolicizácia, únia a šľachta s latinským západným obradom a so svojim heslom „koho je moc, toho je aj náboženstvo“, tu urobili svoje. Za stáročia naplnili svoje plány prevodu veriacich východného obradu do latinskej západnej cirkvi.

Od r. 1950 do r. 1990 sa bohoslužby pravoslávnych veriacich konali v chráme, ktorý bol postavený v r. 1786 na mieste pôvodného rímskokatolíckeho chrámu. To píše F. Uličný v knihe Dejiny osídlenia Užskej župy. Ja si myslím, že to mohlo byť najskôr na mieste, kde stal drevený chrám, ktorý bol pravoslávny, ktorý tu stál počas návštevy uniatského biskupa Michaela M. Olšavského z Mukačeva v r. 1750. Západná latinská cirkev a latinskí šľachtici, zemepáni, by neboli dovolili, aby na mieste katolícke-ho, latinského chrámu, postavili východný uniatsky chrám. To vonkoncom nie! Tento murovaný chrám od r. 1968 spoločne užívali pravoslávni s miestnymi gréckokatolíckymi veriacimi. Na Paschu, Vzkriesenie Christovo boli v r. 1990 pravoslávni veriaci z tohto chrámu vymknutí gréckokatolíkmi. Gréckokatolíci nesúhlasili, aby sa naďalej slúžili bohoslužby oboch cirkví v jednom chráme. To prinieslo pre pravoslávnych veriacich novú skúšku viery. Veľmi rušno bolo na tejto farnosti aj v r. 1968, kde na filiálnej obci Malé Zalužice pri preberaní chrámu bola preliata aj krv pravoslávnych veriacich. Viacerí pravoslávni veriaci boli zranení pri násilnom zaberaní chrámu od pravoslávnych veriacich.

Hažínčania svoje bohoslužby vykonávali až do októbra r. 1992 na miestnej fare, ktorú si postavili po r. 1950. Túto situáciu boli veriaci prinútení riešiť a tak sa zakúpil od rodiny Husárovej pozemok spolu s domom, v ktorom boli zriadené náhradné bohoslužobné priestory. Na tomto pozemku stali skôr domy rodiny Činčarovej a Ferencovej. Rekonštrukcia a zariadenie týchto náhradných bohoslužobných priestorov bolo svojpomocne dokončené, a 18. 10. 1992 sa konala posviacka týchto priestorov.
Lenže ani tieto priestory neboli vyhovujúce a tak sa pravoslávni veriaci rozhodli postaviť nový chrám. Hlavným projektantom bola Ing. arch. Zlatica Mojžíšková, zodpovedným projektantom bol Ing. Miroslav Kic. Hlavným organizátorom výstavby nového chrámu v Hažíne bol prot. Mikuláš Sedlický. Posvätenie základného kameňa vykonal v r. 2000 Jeho Preosvietenosť Ján, biskup michalovský, za spoluslúženia duchovenstva a účasti veriacich michalovskej eparchie. Hrubá stavba, krov a zastrešenie chrámu, bolo dokončené v r. 2001. Ďalších päť rokov veriaci pod vedením duchovného otca Mikuláša Sedlického pokračovali svojpomocne vo výstavbe. Na výstavbu prispeli aj pravoslávni veriaci z iných farností. Prvá bohoslužba v novom chráme sa konala na Kvetnú nedeľu 9. apríla 2006.

Hovorí sa, že človek sa z Božej vôle rodí, pracuje pre seba i ostatných, a nakoniec skladá Bohu účet za svoj prežitý život.
Každý človek však po sebe niečo zanecháva. Dnešní pravoslávni veriaci v Hažíne s duchovným prot. Mikulášom Sedlickým po sebe zanechávajú pekný pomník, nový pravoslávny chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

ZMLUVA VIERY A LÁSKY

Ôsme Božie Prikázanie

„Nepreriekneš krivého svedectva proti blížnemu svojmu!“

V jednej dedine žili dvaja susedia, Lukáš a Eliáš. Lukáš, ktorý bol pijan a lenivec mal ťažké srdce na svojho suseda, ktorý bol jeho pravým opakom. Hnaný závisťou, obvinil Eliá-ša z toho, že viedol reči proti cárovi. Eliáš sa obhajoval ako len vedel, ale keď videl, že mu to nijako nepomôže, povedal: „Nech Sám Boh odkryje tvoje klamstvo proti mne“. Súd ho však odsúdil do väzenia a Lukáš sa vrátil domov. Keď však bol neďaleko svojho domu, začul v dome plač. Zamrazilo ho a hneď si spomenul na slová, ktoré povedal Eliáš. Vošiel dnu a tam uvidel strašný obraz – jeho starý otec spadol do ohňa, spálil si oči i celú tvár. Padol na zem, nemohol povedať ani slova. Hneď ráno šiel za sudcom a priznal sa k falošnému obvineniu. Eliáša prepustili a Lukáša kvôli jednému hriechu až dvakrát postihol zaslúžený trest – trest ľudský i Boží. Hľa, ako Hospodin trestá falošné svedectvo proti blížnemu.

Preto nás Hospodin Boh týmto Svojim deviatym prikázaním cez ústa proroka Mojžiša ***varuje pred akýmkoľvek klamstvom, nepravdivým obvinením, falošným svedectvom na súde, donášaním na svojho brata, planými rečami a klebetami, či intrigami.*** *Veď klebeta, ohováranie, sú samé o sebe diabolským dielom, veď už samo meno „diabol – diavol“ znamená „klebetník“.*

Kresťan nemôže klamať, ani len vtedy, keď nemá žiaden úmysel niekomu uškodiť. Lebo ani v tomto prípade nemá také konanie nič spoločné s láskou a úctou k blížnemu, nie je hodné človeka, a zvlášť kresťana, povolaného pre život v pravde a láske. Žiadna lož, klamstvo, nie je dôstojné kresťana, preto nám apoštol Pavol hovorí: ***„Odložte lož a hovorte len pravdu každý so svojim blížnym, veď sme si navzájom údmi“ (Ef 4, 25).*** *Aby sa nám ľahšie plnilo toto prikázanie, je potrebné strážiť svoj jazyk, ako hovorí apoštol Peter:* ***„Kto chce milovať život a vidieť blahé dni, nech zdržuje jazyk svoj od zla, a ústa svoje od ľstivých rečí“ (1 Pt 3, 10).***

Ale čo je najdôležitejšie, je vyhýbať sa súdu, posudzovaniu, či odsudzovaniu našich blížnych. Hospodin Isus Christos hovorí: ***„Nesúďte, aby ste neboli súdení“ (Mt 7, 1).*** *Jednak sú isté situácie, pozície, ako úrad sudcu, dušpastiera, učiteľa, vychovávateľa, kedy sme dokonca povinní vydať súd, svedectvo proti priestupkom a chybám iných, napomenúť ich, pokarhať. Ale stále musíme mať na pamäti, že to musíme robiť* ***v PRAVDE A S LÁSKOU K BLÍŽNEMU.***

Akou veľkou výzvou je toto Božie prikázanie pre každého z nás. Aká to veľká milosť, ale hlavne, aký je to veľký podvih nežiť v klamstve a podľa klamstva. A ako nežiť podľa klamstva? ***Podľa lásky, podľa prikázaní – nescudzoložíš, nezabiješ, nepokradneš, nepreriekneš krivé svedectvo, nepožiadaš nič, čo nie je tvoje, a toto všetko je zahrnuté v prikázaní, ktoré nám dal Hospodin Isus Christos: Miluj blížneho svojho ako seba samého! (por Rim 13, 9)***

O, Hospodine, Bože Spravodlivý, akí nešťastní sú ľudia, ktorí nepočúvajú Tvoje prikázanie. Pomôž mi hriešnemu, Bože, nehrešiť proti pravde. Osvieť ma Svojou pravdou, Isuse Synu Boží, a spáľ každú lož v mojom srdci ako vinohradník, keď páli hniezda škodcov vo svojom vinohrade. (sv. Nikolaj Velimirovič)

otec Nikodim

ŽIVOT SVÄTÉHO JÁNA ZLATOÚSTEHO

Svätý Ján Zlatoústy je významným svätcom pravoslávnej Cirkvi. Narodil sa v Antiochii okolo r. 347 v zámožnej rodine. Jeho otec bol vojakom. Zomrel krátko po Jánovom narodení. Po jeho smrti prebrala zodpovednosť za jeho výchovu matka Antúza, ktorá mu zabezpečila najlepšie vzdelanie tejto doby. Po ukončení klasického vzdelania chcel sv. Ján študovať právo, ale na nahováranie svojho priateľa Bazila sa uchýlil do samoty, kde sa začal venovať modlitbe a štúdiu Svätého Písma.

Svätú tajinu krstu prijal už ako dospelý, asi okolo r. 367. Pokiaľ žila matka, viedol asketický život doma. Po jej smrti odišiel do monastiera v blízkosti Antiochie. Neskôr odišiel ešte na dva roky do púšte. Jeho lásku k asketickému životu posilnili jeho ďalší vychovávatelia: Meletios, Diodor a Karterios. Pre zhoršenie zdravia sa musel vrátiť späť do Antiochie, kde ho chceli pre jeho vynikajúce duchovné kvality vysvätiť za biskupa, čomu sa vyhol iba útekom. Po návrate bol vysvätený na diakona v r. 381 biskupom Meletiom, patriarchom Antiochijským, na kňaza jeho nástupcom Flavianom v r. 386 s tým, aby sa stal kazateľom v katedrálnom chráme. Toto svoje poslanie plnil dvanásť rokov. Počas tohto obdobia bol veľmi činný aj literárne a zanechal po sebe vynikajúce a početné diela, hlavne exegetické. Podľa svedectva historikov mal sv. Ján vo zvyku kázať tak, že si sadol na ambón, takže sa ocitol uprostred národa a tak prednášal svoje kázne, ktoré boli v podstate priateľskými besedami. Táto bezprostrednosť ešte väčšmi prehĺbila jeho vplyv na posluchačov. I keď sv. Ján kázal väčšinou dlho, niekedy aj dve hodiny, jeho kázne neunavovali. Krásou svojej reči pôsobil viac na srdce ako na rozum. Svoje kázne nepísal, avšak dlho nad nimi uvažoval. Okrem svojho literárneho dedičstva nám sv. Ján zanechal aj svätú liturgiu, ktorú slúžime dodnes.

Po smrti carihradského patriarchu Nektária bol sv. Ján privezený do Carihradu a ustanovený za nástupcu zomrelého Nektária. Intronizovaný bol v r. 398. Sv. Ján Zlatoústy zakladal nemocnice, domy pre chudobných a pod. Staral sa aj o aktívnu misijnú činnosť. Žiadna oblasť duchovného a cirkevného života neušla jeho pozornosti. Žil a cítil s každým človekom.

Alexandrijský biskup Teofil, ktorý sa bál značného vzostupu carihradskej katedry, neprial sv. Jánovi. Skomplikoval preto jeho vzťah s manželkou imperátora Arkádia – Eudoxiou, ktorá predvolala Teofila do Carihradu v sprievode dvadsiatich piatich biskupov a na sneme v r. 403 sv. Jána zosadili. Bol to tzv. snem „Pri dube“. Arkadij potvrdil rozsudok a sv. Ján musel odísť do vyhnanstva. Dvor sa tešil jeho zosadeniu, ale národ ostal verný svojmu učiteľovi a pastierovi. Po jeho odchode nastalo ihneď silné zemetrasenie, ktoré tak naľakalo Eudoxiu, že žiadala Jánov okamžitý návrat. Po dvoch mesiacoch si však u manžela vynútila opätovné zosadenie Jána. Nový snem pozbavil sv. Jána biskupstva, a keď nechcel dobrovoľne opustiť katedru, Arkadij ho znova vyzval k odchodu. Sv. Ján ho poslúchol, aby nedošlo k nepokojom zo strany veriacich. Jeho prívržencov, ktorých nazývali „joaniti“, kruto prenasledovali. Keďže bol v trvalom spojení so svojimi prívržencami a mnohí ho aj navštevovali, dal ho cisár v r. 407 odviesť k Čiernemu moru. Na ceste k cieľu sv. Ján, úplne vyčerpaný a telesne nemocný, zomrel dňa 14. septembra 407. Jeho posledné slová zneli: „Sláva Bohu za všetko!“ Mal 60 rokov. V r. 438 bolo jeho telo slávnostne prevezené do Carihradu a uložené v chráme Sv. apoštolov.

Svätá pravoslávna Cirkev si pamiatku sv. Jána Zlatoústeho pripomína trikrát ročne: 13. novembra, 27. januára – prenesenie sv. ostatkov sv. Jána Zlatoústeho, 30. januára – zbor troch svätiteľov: sv. Vasiľa Veľkého, sv. Gregora Bohoslova a sv. Jána Zlatoústeho.

pripravil d.o. Mgr. Vasyl Kuzmyk, PhD.

Program Preosvieteného vladyku Juraja na mesiac november

31. 10. – 1. 11. predsedať bohoslužbám celonočného bdenia pri príležitosti sviatku sv. novomučeníčky Heleny zo Sinope, spolupatrónky Michalovskej eparchie, pri jej sv. ostatkoch v chráme sv. veľkomučeníčky Maríny, Ano Tumba, Solún

1. - 2. 11. na pozvanie Jeho Vysokopreosvietenosti Ignatija, metropolitu larisského a tyrnavského, spoluslúžiť pri oslavách sviatku zboru svätých larisskej eparchie (Grécko)

3. – 13. 11. dovolenka

16. 11. /nedeľa/ **10.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia v michalovskej katedrále

21. 11. /piatok/ **Sviatok Uvedenia Presvätej Bohorodičky do Chrámu.** Archijerejská sv. liturgia v chráme sv. Cyrila a Metoda v Brezine, spojená s posvätením nového relikviára sv. muč. Heleny zo Sinope, spolupatrónky Michalovskej eparchie

22. 11. /sobota/ otvorenie 3. ročníka športovej Pravoslaviády v Košiciach

23. 11. /nedeľa/ Archijerejská sv. liturgia v chráme Narodenia sv. Jána Krstiteľa v Šamudovciach

29. 11. /sobota/ spolu so všetkými biskupmi našej Cirkvi a ďalšími hosťami sa v Prahe zúčastniť konferencie venovanej 10. výročiu udelenia autokefality od Konštantínopolského patriarchátu

30. 11. /nedeľa/ **9.30 hod.** Slávnostná sv. liturgia v katedrále sv. Cyrila a Metoda v Prahe spolu s biskupmi našej miestnej Cirkvi a hosťami zo zahraničia, ktorej bude predsedať Jeho Blaženosť metropolita Kryštof, pri príležitosti 10. výročia udelenia autokefality Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku

LITURGIA SV. JAKUBA V KOŠICIACH

Pred niekoľkými dňami sme slávili pamiatku apoštola Jakuba. Ako aj minulý rok, tak aj tento, sme v Košiciach slúžili liturgiu práve jeho pamiatke. Jednu z najstarších vôbec liturgií – liturgiu apoštola Jakuba. S touto liturgiou, hoci nie bežne, sa môžeme stretnúť aj v súčasnom pravoslávnom svete. A keďže u nás, na Slovensku, bola táto liturgia neznámou, je veľmi dobre, že sa minulý rok začala slúžiť aj v našej eparchii.

Kto sa zúčastnil liturgie, mohol si všimnúť viaceré špecifiká: diakon otočený k ľudu, kňazi bez krížov a biskup bez niektorých častí svojho oblečenia (keďže v tom čase ešte tieto rúcha neexistovali v takej plnosti), prijímanie Tela a Krvi oddelene a bez lyžičky, alebo napríklad aj čítanie nielen apoštola a Evanjelia, ale aj Starého Zákona a to k ľuďom a počas tohto čítania všetci sedia. Taktiež je to dlhšia liturgia ako liturgia sv. Jána Zlatoustého.

Liturgiu slúžil Jeho Preosvietenosť Juraj, biskup michalovský a okrem „domácich duchovných“ do Košíc zavítal aj o. Pavol Novák z Inoviec a o. diakon Lukáš Nováček.

Pred začiatkom liturgie dostal náš brat, bohoslovec Miroslav Kačkoš, požehnanie od vladyku na nosenie podrjasnika.

Sme veľmi radi, že sa aj u nás obnovuje a vo väčšej plnosti ukazuje liturgické bohatstvo Pravoslávia. A toho dôkazom je aj väčší počet ľudí mimo Košíc, ktorí do metropoly východu prišli osláviť pamiatku svätého apoštola Jakuba.

mládežník z Košíc

Prvé výročie biskupskej chirotónie Preosvieteného vladyku Juraja

V nedeľu, 5. októbra 2008, slávila Michalovská pravoslávna eparchia - duchovní spolu s veriacimi, v Katedrálnom chráme sv. apoštolom rovných Cyrila a Metoda v Michalovciach, prvé výročie biskupskej chirotónie vladyku Juraja.

Slávnostnú výročnú archijerejskú liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach slúžil v asistencii jubilanta Jeho Blaženosť metropolita Kryštof spolu s duchovnými michalovskej eparchie.

Vladyka Kryštof daroval biskupovi Jurajovi archijerejskú mitru, ktorá v pravoslávnej cirkvi, ako poznamenal metropolita pri odovzdávaní daru, symbolizuje predovšetkým Christovu tŕňovú korunu, nie korunu svetských panovníkov.

Z rúk tajomníka Úradu Eparchiálnej rady Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach, prot. Bohuslava Seniča, bol vladyka obdarovaný v mene duchovných eparchie finančným darom, ktorý pokryje časť nákladov na zakúpenie nového archijerejského bohoslužobného oblečenia. Riaditeľ Filantropie Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach, ekonóm Michal Džugan, venoval vladykovi na pamiatku tohto dňa ikonky s výjavmi zo života sv. Alexija Tótha, spolupatróna Michalovskej pravoslávnej eparchie, ktoré následne vladyka Juraj so svojim požehnaním venoval všetkým prítomným veriacim. Duchovní a veriaci nakoniec darovali svojmu biskupovi kvety a zaspievali mu mnoholetstvie.

Po slávnostnom obede, ktorý bol zorganizovaný na počesť tejto slávnostnej udalosti a návštevy Jeho Blaženosti Kryštofa, arcibiskupa pražského, metropolitu Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku, sa metropolita Kryštof spolu s biskupom Jurajom zúčastnili panychidy pri hrobe blaženej pamäti vladyku Cyrila, biskupa michalovského, v Zemplínskej Širokej - Rebríne.

Podľa tohtoročného uznesenia Posvätnej synody by mali byť k pravoslávnemu chrámu v Zemplínskej Širokej prenesené telesné pozostatky troch ďalších zosnulých michalovských biskupov: vladyku Alexandra a Metoda z Prešova a vladyku Metoda, biskupa trebišovského, z Kolína pri Prahe.

zdroj: mpe.orthodox.sk

Spomíname...

„Nezomrel ten, kto ostáva v ľudských srdciach“

13. máj 1999 bol deň, kedy sme sa po prvý krát zišli ako členovia Klubu Byzantskej kultúry sv. Cyrila a Metoda pri Eparchiálnej rade Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach.

Spoluorganizátorom tohto stretnutia bol pán **Jozef Dobiaš,** narodený 14. 1. 1939 v Porostove. Od prvého dňa bol vedúcim nášho klubu. Bol všetkým: manažérom, umeleckým a organizačným vedúcim, ekonómom. Vedel sa postarať o všetko, tak ako to robí každý dobrý učiteľ. Mnoho rokov svojho života venoval práve výchove mladej generácie spoza školskej katedry. Neskôr pôsobil ako vedúci pracovník na Odbore školstva a kultúry v Michalovciach, na Okresnom pedagogickom stredisku, a tiež ako vedúci Okresného materiálového strediska v Michalovciach. Aj po odchode do dôchodku zostal verný výchove a vzdelávaniu, iba vymenil malých žiakov za dospelých. Zriadil tiež súkromné Školiace stredisko JODO.

Bol dobrým vedúcim i kamarátom. Bol ... Lebo, 28. júla 2008 nás nečakane opustil. Nie je možné ohodnotiť jeho zásluhu na tom, že sa cez členov klubu začalo šíriť kultúrne dedičstvo Sv. Cyrila a Metoda medzi širokou verejnosťou. Vieme však odhadnúť ako veľa sme jeho odchodom stratili. Nedožil sa svojich 70-tych narodenín, ani okrúhleho 10-eho výročia činnosti nášho klubu. Navždy sme sa s ním rozlúčili 30. júla 2008 na mestskom cintoríne v Michalovciach.

Navždy zostane v našich srdciach i našich mysliach. Budeme pokračovať aj naďalej v činnosti nášho klubu tak, ako by to robil a prial si aj on sám. „Blaženyj pokoj i vičnaja jemu pamjat“.

Členovia Klubu Byzantskej kultúry sv. Cyrila a Metoda pri ÚER PC v Michalovciach

Posvätenie nového chrámu v Hažíne

V nedeľu, 19. októbra 2008, vladyka Juraj, biskup michalovský, za účasti duchovných michalovskej eparchie, posvätil nový pravoslávny chrám v Hažíne, ktorý je zasvätený Narodeniu Presvätej Bohorodičky. Tento deň bol významný aj pre hypodiakona Lukáša Nováčka, ktorý prijal z rúk vladyku Juraja prvý stupeň kňazskej služby a bol vysvätený na diakona.

Príprava na tento deň začala v sobotu večer posvätením vody a nových krížov, ktoré darovala rodina Pirčova z Hažína. Následne vladyka Juraj spolu so správcom PCO v Hažíne, otcom Vasyľom Kuzmykom, a otcom Michalom Džuganom slúžil veľkú večerňu s litiou.

Samotný deň posvätenia chrámu začal posvätením nového prestola a antiminsu. V úvode boli do prestola vložené ostatky – mošči svätého Parthenia Pankostasa. Po posvätení nového pravoslávneho chrámu v ňom vladyka Juraj spolu s duchovnými michalovskej pravoslávnej eparchie slúžil svätú liturgiu. Tejto slávnostnej udalosti sa zúčastnilo veľké množstvo veriacich nielen z Hažína, ale aj z iných, blízkych či vzdialenejších farností. Slávnostnú atmosféru umocnilo aj posvätenie ikony Narodenia Presvätej Bohorodičky, ktorú napísal a daroval farnosti Hažín ikonopisec Mgr. Pavol Kochan, PhD. z Michaloviec, za čo mu srdečne ďakujeme.

V závere svätej liturgie udelil vladyka Juraj pochvalnú hramotu mitr. prot. Mikulášovi Sedlickému, predchádzajúcemu správcovi farnosti v Hažíne, pod vedením ktorého, bol tento pravoslávny chrám postavený. Keďže otec Sedlický nebol prítomný na liturgii, hramotu prevzal súčasný správca farnosti, ktorý mu ju odovzdá. Pochvalnú hramotu získal aj kurátorský zbor PCO v Hažíne. Vladyka Juraj odovzdal otcovi Vasyľovi Kuzmykovi medailu svätého apoštola Pavla a farnosti odovzdal dar od pravoslávnej veriacej z Grécka – sestry Jelevferie – súpravu bohoslužobných predmetov a kadidlo. Na záver otec Vasyľ Kuzmyk vyjadril poďakovanie Všemohúcemu Bohu za to, že požehnal výstavbu a posvätenie nášho nového chrámu, vladykovi Jurajovi a všetkým zúčastneným duchovným, otcovi Mikulášovi Sedlickému, ktorý nielen viedol, ale sám sa aktívne podieľal na výstavbe chrámu, obecnému úradu v Hažíne pod vedením pani starostky Ing. Marianny Šimkovej a v neposlednom rade všetkým sponzorom a dobrodincom chrámu. Svätej liturgie sa zúčastnili aj predstavitelia iných cirkví pôsobiacich na území obce Hažín.

Larisa Kuzmyková

PRAMEŇ *- mesačník Michalovskej pravoslávnej eparchie. Vydáva Eparchiálna rada Michalovskej pravoslávnej eparchie. Šéfredaktor: Bc.Dušan Tomko. Členovia redakčnej rady: Mgr. Vasil Bardzák, PhD., Mgr. Pavol Novák, prof. ThDr. Imrich Belejkanič, Csc., Mgr. Sergej Barilík, Mgr. Marián Čičvák, Mgr. Juraj Šatala. Ekonóm: Lenka Lukáčová. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Adresa redakcie: PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Distribúcia: mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovskej pravoslávnej eparchie. Vychádza v náklade 600 kusov. Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo 30/2002. ISSN 1336 - 2747. Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač: Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200.*